

מדינת ישראל
בית הדין לביקורת משמורת של שוהים שלא כדין
מתקן משמורת גבעון

תאריך י"ב כסלו תשפ"ה	בפני כב' הדיין ד"ר יוסי ברדא
תאריך 12 בדצמבר 2024	מס' תיק/ ט': 9246275
	תאריך צו המשמורת: 12 בדצמבר 2024
	מדינה: פיליפינים

המבקשת: רשות האוכלוסין וההגירה

- נגד -

המוחזקת אנה גלן קספאו

נוכחים: המוחזקת, הממונה על ביקורת הגבולות – מר אלון קופרמן

בית הדין:

הדיון נערך באמצעים חזותיים בשפה האנגלית להבנתה ובהסכמתה של המוחזקת. למוחזקת מוסבר דבר החזקתה במשמורת עד להרחקתה מישראל.

המוחזקת:

אני מבינה שאני צריכה לעזוב את ישראל ובינתיים נשארת פה במשמורת. אני רוצה לחזור לפיליפינים כמה שיותר מהר ומוכנה לקנות בעצמי את כרטיס הטיסה אם אפשר כדי שזה יקרה מהר.

הממונה על ביקורת הגבולות:

לשאלת בית הדין האם ניתן לאפשר למוחזקת לשלם עבור כרטיס הטיסה שלה, כפי שהיא מבקשת, על-מנת להחיש את חזרתה ארצה, אני משיב כי אם הדרכון בתוקף יש כנראה אפשרות אבל אני צריך לדבר עם המחלקה של תיאום טיסות לצורך כך כדי לבדוק זאת.

החלטה

1. המוחזקת, נתינת פיליפינים, נכנסה לישראל ביום 11.4.2008 דרך נתב"ג עם רישיון מסוג ב/1 בענף הסיעוד שתוקפה פג ביום 12.2.2019. מנתוני מערכת המבקשת נמצא כי ביום 10.10.2018 נפטרה מעסיקתה החוקית האחרונה של המוחזקת וביום 6.1.2022 הגישה המוחזקת בקשה

לקבלת מקלט מדיני בישראל, אשר נדחתה ביום 9.6.2022 בגין היעדר עילה. חרף זאת נותרה המוחזקת לשהות בישראל ללא היתר.

2. במהלך פעילות אכיפה יזומה של פקחי המבקשת לאיתור העסקה לא חוקית בקריית אונו נמצא כי המוחזקת שוהה בישראל ללא רישיון בתוקף מיום 7.9.2022 ועל כן הובאה בפני ממונה ביקורת הגבולות ונערך עמה שימוע בשפה האנגלית, להבנתה.

3. כעולה מפרוטוקול שמיעת הטענות בהתאם לסעיף 13א(ד) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: "חוק הכניסה לישראל"), המוחזקת טענה כי היא נכנסה לישראל בשנת 2008 דרך נתב"ג ברישיון עבודה ב/1 והועסקה כמטפלת סיעודית וכי מעסיקתה האחרונה נפטרה, אולם היא לא שבה לארצה כי רצתה להמשיך לעבוד בישראל ולעזור לילדיה. המוחזקת אף ציינה כי קיבלה תשובה שלילית לבקשת מקלט אותה הגישה, אך לא יצאה מהארץ. עוד טענה כי היא מודעת לכך שנשארה בישראל ללא רישיון ועבדה בהחלפות של מטפלות ללא היתר.

4. ביום 11.12.2024 הוצא כנגד המוחזקת צו משמורת וכן הוצא בעניינה צו הרחקה.

5. היום המוחזקת הובאה בפני בית הדין לביקורת משמורת, לפי הוראות סעיף 13ד(א) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: "החוק").

6. לאחר עיון בתיק ושמיעת המוחזקת היום, לא מצאתי כי מתקיימת עילה לשחרור המוחזקת ממשמורת בהתאם להוראת סעיף 13ו(א) לחוק, ובכלל זה, לא השתכנעתי כי המוחזקת תצא מישראל בעצמה תחת ערובה או כי לא יהיה קושי באיתורה לשם ביצוע ההרחקה. כמו כן, לא מצאתי כי מתקיימים טעמים הומניטריים מיוחדים בעניין המוחזקת.

7. לאור האמור, הריני לאשר את המשך החזקת המוחזקת במשמורת.

8. אשר לעניין הוצאות הרחקה של המוחזקת מישראל, במהלך הדיון טענה המוחזקת כי היא מעוניינת להחיש את הרחקה לארצה ומוכנה לשאת בעלויות רכישת כרטיס הטיסה לארצה.

9. לעניין חשוב לציון, כי סעיף 13(ב) לחוק הכניסה לישראל מתיר השתתפות הוצאות ההרחקה על שוהה שלא כדין, בקבעו כך:

"13(ב) הרחקתו מישראל של שוהה שלא כדין תהיה על פי צו הרחקה שניתן עליו בידי שר הפנים; בצו הרחקה ניתן לקבוע כי הוצאות ההרחקה, לרבות הוצאות ההחזקה במשמורת (בפרק זה – הוצאות ההרחקה), יחולו על האדם שעליו ניתן הצו או על המעביד שהעסיק אותו בישראל

בלא היתר מאת שר הפנים או תוך הפרת תנאי ההיתר ובלבד שלא תעוכב הרחקתו של שוהה שלא כדין רק מהטעם שאין בידו לשאת בהוצאות ההרחקה".

10. ברם, חרף קיומה של הוראה חוקית מפורשת זו, נראה כי בפועל נעדר כל מנגנון גביית תשלום הוצאות עבור הרחקה או השמה במשמורת מידי מוחזקים במשמורת לפני הרחקתם מישראל. כך למשל, במהלך השימוע שנערך בטרם החלטה בדבר הרחקה ומשמורת מצופה היה שהממונה על ביקורת הגבולות יבחן את אפשרות השתת הוצאות המתחייבות על אותם שוהים בלתי חוקיים ולכל הפחות הם יישאלו בדבר רכישת כרטיס טיסה לארצם. ברם, עד כה לא הובא לפתחו של בית דין זה ולו מקרה אחד שבו משתקפות בפרוטוקול השימוע שאלות שהופנו על-ידי הממונה על ביקורת הגבולות בנושא. אף בענייננו, לא נשאלה המוחזקת במהלך השימוע שנערך עמה בדבר יכולתה ו/או רצונה לשלם עבור הוצאות הטסתה לפיליפינים.

11. אם לא די בכך ובאופן תמוה, לא פעם הביעו מוחזקים שהובאו בפני בית הדין לביקורת משמורת את רצונם לרכוש בעצמם את כרטיס הטיסה לארצם או לשלם עבורו, וזאת על-מנת להחיש את חזרתם ארצה. ברם, אפשרות זו ככלל לא עמדה בפניהם והרשות עמדה על הטיפול בהרחקה באופן שבו רכישת כרטיס הטיסה תיעשה רק על-ידה.

12. ברי, כי מצב דברים זה יוצר אנומליה שבה זוכים שוהים בלתי חוקיים בכרטיס טיסה בחינם למדינת המוצא, באופן אשר מהווה נטל כלכלי בלתי מבוטל על כתפי מדינת ישראל, ויש בכך אף טעם לפגם בעצם עידוד שהיה בלתי חוקית בישראל, שכן לא רק שכלל לא מוטלת כל סנקציה ענישתית כנגד שהייה בלתי חוקית בישראל, אלא שהמדינה אף מעניקה למעשה תשורה עבור אלה המפריים את זכותה לשמור על גבולותיה בדרך של רכישת כרטיס טיסה עבורם כדבר שבשגרה.

13. אמנם על-פי הוראות סעיף 13(ב) לחוק לעיל, אין לעכב הרחקתו של שוהה שלא כדין רק מהטעם שאין בידו לשאת בהוצאות ההרחקה, אולם אין להסיק מהוראת חוק זו כי כל שוהה בלתי חוקי הינו חסר אמצעים כלכליים, כך שבלאו הכי עלולה להתעכב הרחקתו מן הארץ. הוראה זו הינה בגדר יוצאת מן הכלל ואין להפכה לנקודת המוצא, כך שיכולתם הכלכלית של שוהים שלא כדין כלל אינה נבחנת.

14. על כן, מן הראוי שהגורמים הרלוונטיים אצל המבקשת יתנו את דעתם לסוגיה זו ביצירת מנגנון הבוחן את יכולתם של שוהים בלתי חוקיים לשלם עבור הרחקתם והשמתם במשמורת, וגביית אותם כספים בהתאם. כך למשל, על הממונה על ביקורת הגבולות להפנות במהלך השימוע שנערך עם שוהים בלתי חוקיים שאלות בדבר יכולתם הכלכלית לשאת בעלויות ההרחקה והמשמורת, כאמור. בהתאם לכך, ככל שמוצגת אפשרות וקל וחומר נכונות מצד שוהים בלתי חוקיים לשאת בעלויות הרחקתם, נדרש מנגנון המאפשר גביית אותם הכספים באופן מידי, חלף ההתנהלות הגורפת של רכישת כרטיסי הטיסה על-ידי מדינת ישראל ללא עריכת בדיקה כלשהי.

15. בהתאם לכך, ובעניינה של המוחזקת דנו, על הרשות לפעול לגביית עלות כרטיס הטיסה מהמוחזקת לאלתר, בהתאם לרצונה לשלם עבור הכרטיס על מנת לשוב לארצה במהרה.

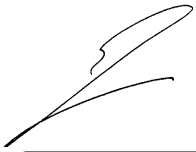
16. דיון בחינה נוספת בעניין המוחזקת ייערך ביום 8.1.2025 בשעה 10:30, ככל שהמוחזקת לא תורחק מישראל עד מועד זה.

17. המזכירות תמציא את ההחלטה בהקדם למוחזקת, באמצעות שב"ס, ולממונה ביקורת הגבולות.

על החלטה זו ניתן לערער לבית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים תוך 45 יום מקבלת ההחלטה.

ניתנה היום, תאריך בי"ב כסלו תשפ"ה, (תאריך 12 דצמבר 2024).

המזכירות תמציא את ההחלטה בהקדם למוחזקת, באמצעות שב"ס, ולממונה ביקורת הגבולות.

ד"ר יוסף ברדא, דיין
בית הדין לביקורת משמורת